

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 45. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360137424/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

til sit Væsens Grund er oprørt over den Lavhed, den fejge Hensyntagen, den Ietsfærdige eller af Frygten udsprungne Falskhed, som hersker ved et verdsligt og fordærvet Hof, men han er ikke tungsindig, hans Sindelag er ikke sygt og han bærer intet Kainsmærke paa sin Pande.

Den ved det 19de Aarhundredes Begyndelse optrædende Form af Melankoli har derimod Præget af en egenlig Sygdom; den er ikke blot personlig hos en Enkelt, ikke en Gang blot national, det er en Farsot, der udbreder sig fra Folk til Folk, som saadan beslægtet med de religiøse Sygelighedsformer, der i Middelalderen saa ofte skred hen over Europa, og René er kun den Skikkelse, som først og kraftigst fremstiller Sygdommens Kendetegn hos de mægtigst begavede Aander.

René bærer hint Kainsmærke, jeg nævnte; men dette Mærke er tillige Herskerseglet. Usynligt for ham selv er dette Geniets Segl blevet sat paa hans Pande. Bag de tungsindige Selvanklager, hvoraf René's Bekendelse bestaar, ligger den stolte Overlegenhedsfølelse, som fyldte Digterens eget Bryst. Naar man omhyggeligt læser Chateaubriands Erindringer, kan man ikke væрге sig mod den Tanke, at der selv bag Forholdet til Amélie ligger en Art Skriftemaal, en Tilstaaelse af den lidenskabelige Kærlighed, Søsteren Lucile nærede til sin beundrede Broder. Hvor meget af en Bekendelse rummer da ikke Fortællingens øvrige Indhold!

René's Kval er Geniets Fødselsveer i den moderne Personligheds Sjæl. René er Øjeblikket, i hvilket den udkaarne Natur som den hebraiske Oldtids Profet første Gang hører Stemmen, der kalder ham, og angst trækker sig tilbage, fortvivlet krymper sig overfor Opgaven og ser sig om efter en Udvej til Flugt, svarende ligesom Profeten: «Herre, tag ikke mig, men en Anden, min Broder, jeg er for ringe; jeg er en Mand, der ikke forstaar at belægge sine Ord.» René er dette første Stadi. Uroens og Udvalgelsens. Den Udkaarne venter at se en Anden følge Kaldet; han ser omkring sig, men Ingen opstaar, og Stemmen vedbliver at tale til ham. Overalt ser han det sejre, som han afskyr og foragter, og det ligge under, for hvilket han vilde ofre Alt, ifald blot en Anden vilde føre ham til Ofret, men med Undren og Rædsel opdager han, at ingen Anden føler som han, han flakker rundt for at finde sin Overmand, men han finder ham ikke, og da griber den Tanke ham, at naar ingen Anden opstaar, naar